

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING

FÖR FALKÖPINGS KOMMUN

KS 2021/453

Föreskrifter om avgifter och ersättningar för personer med insatser enligt socialtjänstlag, hälso- och sjukvårdslag och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade.

Antagen av kommunfullmäktige den 29 november 2021 § 131
Gäller från och med 1 januari 2022

Innehåll	Sida
1. Lagar och utgångspunkter	2
2. Kommunens självkostnad.....	4
3. Förbehållsbelopp.....	4
4. Avgiftsunderlag	10
5. Avgift för hemtjänst m.m. inom maxtaxa och högkostnadsskydd	12
6. Avgifter utanför maxtaxa och högkostnadsskydd.....	16
7. Avgift för familjerådgivning.....	18
8. Avgifter för stöd- och hjälpinsatser för vuxna.....	19
9. Ersättningar utanför maxtaxa och högkostnadsskydd.....	19
10. Föräldrars ersättningskyldighet vid placering av barn och ungdomar....	19
11. Avgiftsbefrielse vid frånvaro.....	20
12. Inträde eller utträde under pågående kalendermånad	20
13. Avgiftsbeslut, delegation och överklagande	21
14. Debitering av avgifter m.m.	22
15. Ändring av avgift	22
16. Omräkning av belopp	23
17. Särskild prövning	24
Bilagor.....	25

1. Lagar och utgångspunkter

1.1 Kommunala angelägenheter enligt Kommunallag (2017:725)

Kommuner och landsting får enligt 2 kap. 5 § ta ut avgifter för tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. För tjänster eller nyttigheter som de är skyldiga att tillhandahålla får dock avgifter endast tas ut om det följer av lag eller annan författning.

Avgiften får inte enligt 2 kap. 6 § Kommunallagen överstiga *kommunens självkostnad*. Självkostnadsprincipen innebär att kommunen inte får ta ut högre avgifter än som svarar mot kostnaden för de tjänster eller nyttigheter som kommunen tillhandahåller. Enligt kommunallagen 2 kap. 3 § ska kommunen behandla sina medlemmar lika, och vid fastställandet av avgift ska hänsyn tas denna *likställighetsprincip*, om det inte finns skäl för något annat.

1.2 Avgifter enligt Socialtjänstlagen (2001:453), SoL

Grunder för avgifter framgår av SoL 8 kap. Avgifter.

Enligt 8 kap. 1 § SoL framgår att ”Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom beträffande barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruks av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Socialnämnden ska även arbeta för att förebygga och motverka missbruk av spel om pengar. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut varje dag. För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning.”

Det högsta belopp för ersättning för uppehälle som kommunen får ta ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär enligt 8 kap. 1 § SoL första stycket, framgår av 6 kap. 1 § Socialtjänstförordningen.

Kommunen har enligt 8 kap. 2 § SoL möjlighet att för ”familjerådgivning, verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär, föräldrautbildning inför adoption, hemtjänst, dagverksamhet, bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra stycket eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken eller för annan liknande social tjänst ta ut *skäliga avgifter* enligt grunder som kommunen bestämmer.”

Av 6 kap 2-3 §§ Socialtjänstförordningen (2001:937) framgår föräldrars skyldighet enligt 8 kap. 1 § andra stycket SoL att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem än det egna, och att det bestäms enligt samma grunder som om det gällde att bestämma betalningsskyldighet för var och en av dem enligt 19 kap. socialförsäkringsbalken.

Finns speciallagstiftning (bl.a. SoL och Hälso- och sjukvårdslagen, HSL) som begränsar avgiftsuttaget ska de reglerna tillämpas i stället för självkostnadsprincipen och likställighetsprincipen.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 8 kap. 3–9 §§ SoL. I detta inryms även avgifter för kommunal hälso- och sjukvård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller kap. 14 1 § HSL, och förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 § HSL

Utdrag från 8 kap. 1–9 §§ SoL, och 17 kap. § 8 HSL framgår av bilaga 1.

1.3 Avgifter enligt Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (1993:387), LSS

Grunder för avgifter framgår av LSS 18-21 §§, Avgifter m.m.

Utgångspunkten är att stöd och service som ges enligt LSS ska vara avgiftsfri. Av 21 § LSS framgår att kommunen inte får ta ut någon avgift för de insatser som ges enligt LSS i andra fall än de som anges i 18-20 §§.

Av 18 § LSS framgår att ”Av den som enligt beslut av Försäkringskassan är berättigad att få assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken får avgift för personlig assistans tas ut inom ramen för sådan ersättning”. Det innebär att kommunen kan uppbära den enskildes ersättning för de timmar som kommunen utför åt Försäkringskassan.

Enligt 19 § LSS får ”skäligen avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter...tas ut av den som har hel allmän ålderspension, hel sjukförsäkring eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer.”

”Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader” och ”Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov.” Enligt 6 § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade ska här även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt.

Föräldrar till barn och ungdomar under 18 år och som inte bor i föräldrahemmet är skyldiga att i skälig omfattning bidra till kommunens kostnad för omvårdnaden. 20 § LSS anger att ”Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.”

Enligt 5 § förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade gäller föreskrifterna i 6 kap. 2 - 4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) om föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnader.

Utdrag från 18-21 §§ LSS , samt 5-6 §§ förordning om stöd och service till vissa funktionshindrade framgår av bilaga 1.

2. Kommunens självkostnad

Kommunens självkostnad beräknas för varje verksamhetsområde med ledning av det senaste årets bokslut. Här angivna avgifter är beräknade inom ramen för kommunens självkostnad.

3. Förbehållsbelopp

Med förbehållsbelopp menas det belopp som den enskilde ska ha rätt att behålla av sina egna medel innan avgift får tas ut för hemtjänst, boendestöd, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård.

Vid LSS-insatser ska den enskilde tillförsäkras goda levnadsvillkor (7 § LSS). Omvårdnadsinsatser enligt LSS är avgiftsfria, men i anslutning till en insats får skäliga avgifter tas ut för bostad, fritidsaktiviteter samt kulturella aktiviteter. Hänsyn måste tas till att det ska finnas tillräckliga medel för den enskildes personliga livsuppehälle och behov av mat, kläder, dagliga resor, fritidssysselsättning, tandvård och läkarvård.

Förbehållsbeloppet består av ett minimibelopp, vilket i sin tur är uppdelat på en schabloniserad del och en individuell del.

Den enskildes minimibelopp och bostadskostnad är den enskildes förbehållsbelopp.

3.1. Beräkning av förbehållsbelopp i Falköpings kommun

Förbehållsbeloppet fastställs årligen utifrån de i socialtjänstlagen angivna kriterierna. Av bilaga 2 framgår grundbeloppen och uträkning i aktuellt års prisnivå. I följande beskrivs de grunder som gäller för fastställande av förbehållsbeloppet.

3.2. Minimibeloppet

3.2.1. Schablonbeloppet

Schablonbeloppet ska enligt 8 kap. 7 § alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

- 1,3546 gånger prisbasbeloppet för ensamstående, eller
- 1,1446 gånger prisbasbeloppet för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Schablonbeloppet ska täcka normalkostnader för följande poster

- livsmedel, alla måltider
- kläder och skor, fritid, hygien
- förbrukningsvaror
- dagstidning, telefon
- möbler och husgeråd
- hemförsäkring
- hushållsel
- resor
- tandvård
- öppen hälso- och sjukvård, samt läkemedel

Schablonbeloppet ska aldrig behovsprövas, utan utgörs av ett lägsta belopp.

Schablonbeloppet ska endast minska enligt de i lagen angivna förutsättningarna. Med makar/sambor avses inte sammanboende släktingar, så som mor och dotter eller två syskon. Sammanställning av schablonbeloppet och de ingående posterna framgår av bilaga 2.

3.2.2. Individuell del

3.2.2.1. Höjning av schablonbeloppet

Kommunen ska höja schablonbeloppet i skälig omfattning om nedanstående kriterier inträffar samtidigt.

- När den enskilde har ett varaktigt behov av ett högre belopp på grund av särskilda omständigheter. Med varaktighet menas att behovet minst ska förekomma större delen av ett år.
- När behovet avser ett inte oväsentligt högre belopp än schablonbeloppet. Med ett inte oväsentligt högre belopp avses en merkostnad per månad på lägst 200 kr utöver schablonbeloppet.
- När behovet avser en sådan levnadsomkostnad som faller in under begreppet ”normal levnadskostnad”.

Vanligtvis behöver kommunen således ej höja schablonbeloppet vid tillfälliga extrainkomster eller regelbundet återkommande små extrakostnader.

Exempel på situationer när det kan finnas skäl att höja schablonbeloppet är följande.

- Fördyrad kostnad för en post som anges i schablonbeloppet.

- Fördyrad kostnad för den färdiglagade mat som erhålls genom kommunen för enskilda som har hemtjänstinsatser i ordinärt eller särskilt boende, vid korttidsvistelse och dagverksamhet (dagvård).
- Kostnad till följd av funktionshinder.
- Yngre funktionshindrades särskilda behov (t.ex. högre matkonsumtion eller andra tillräckliga medel för den enskildes personliga livsuppehälle).
- Kostnad för god man.

För att kompensera yngre funktionshindrades behov höjs schablonbeloppet med 10 % för personer under 65 år. Beloppet utgör lägst en tolfedel av

- 1,4902 gånger prisbasbeloppet per månad för ensamstående, och
- 1,2592 gånger prisbasbeloppet per månad för makar och sambor.

Den enskildes kostnad för god man ska medföra att schablonbeloppet höjs med detta belopp. Enskilda kan ha kostnad för god man vid följande tillfällen.

- Tillgångar som överstiger två prisbasbelopp, eller
- Inkomster efter avdrag enligt inkomstskattelagen som överstiger två prisbasbelopp.

Uppgifter om den enskildes kostnad för god man kan inhämtas från kommunens överförmyndarmyndighet.

Person som på grund av bristande förmåga att själv tillreda mat och beviljats matdistribution eller matbistånd (på kommunens matservering för äldre och funktionshindrade) kompenseras för sina merkostnader för att kunna ges tillgång till den färdiglagade maten.

Schablonbeloppet höjs med mellanskillnaden mellan matpriset och den beloppspost som finns avsatt för mat/livsmedel i schablonbeloppet.

Kostnaden för distribution av maten påverkar inte schablonbeloppet eftersom den kostnaden ligger inom ramen för hemtjänstavgiften och maxbeloppet.

Höjningen av schablonbeloppet på grund av matdistribution/matbistånd framgår av bilaga 2.

3.2.2.2. Minskning av schablonbeloppet

Kommunen får minska schablonbeloppet endast om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i schablonbeloppet (i 8 kap. 7 § andra stycket SoL) därför att:

- kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet
- kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende eller

- posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Schablonbeloppet får inte minskas med motivering att den enskilde under en viss månad ej har kostnader för en post i schablonbeloppet.

I Falköpings kommuns äldreboenden tillhandahålls förbrukningsvaror, vissa hygienvaror, hushållsel, linne, husgeråd, säng och nattduksbord samt möbler i gemensamma utrymmen. Socialnämnden ska årligen med tillämpning från den 1 januari göra en beräkning och fastställande av de poster som den enskilde inte har någon kostnad för i äldreboendet.

Minskningen av schablonbeloppet i äldreboende på grund av avdrag för poster som den enskilde inte har någon kostnad för framgår av bilaga 2.

3.3. Bostadskostnad

Den enskildes faktiska bostadskostnad är en del av förbehållsbeloppet. Endast bostadskostnad för en bostad per hushåll läggs till förbehållsbeloppet, den bostad där man rätteligen ska vara folkbokförd.

Makar/sambor delar lika på bostadskostnaden. Vid boende i särskild boendeform får endast bostaden i denna särskilda boendeform läggas till förbehållsbeloppet.

Uppgifter om bostadskostnad hämtas från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan för person som har bostadstillägg/bostadsbidrag. Övriga lämnar själva uppgift om hyra i samband med inkomstförfrågan.

Den som trots påminnelse inte lämnar uppgift om bostadskostnad och kommunen inte heller har uppgift från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan beräknas bostadskostnaden till 0 kr per månad.

I de fall bostadskostnaden inte följer av en avtalad hyra eller fastställd årsavgift följer kommunen Pensionsmyndigheten/Riksförsäkringsverkets föreskrifter för beräkning av bostadskostnad för bostadstillägg/bostadsbidrag, Se vidare i PFS 2018:10, bilaga 3.

3.3.1. Bostadskostnad i hyreslägenhet

Bostadskostnad för hyrd bostad är den avtalade hyran inklusive uppvärmningskostnader och med tillägg av avgifter som obligatoriskt ingår i den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften. Därtill kan tillkomma kostnader för bostaden som kan vara uppvärmning av bostaden, vattenförbrukning i bostaden, bostadens andel i sophämtning och för varmvatten.

Kostnad för hushållsel räknas inte som bostadskostnad.

3.3.2. Bostadskostnad i bostadsrätt

Bostadskostnad för en bostad i en bostadsrätt är den fastställda årsavgiften inklusive uppvärmningskostnader med tillägg av avgifter som obligatoriskt ingår i den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften. Därtill kan tillkomma kostnader för bostaden som kan vara uppvärmning av bostaden, vattenförbrukning i bostaden, bostadens andel i sophämtning och för varmvatten.

Kostnad för hushållsel räknas inte som bostadskostnad.

Den som har en bostadsrätt får som bostadskostnad också räkna med 70 % av räntor på lån för förvärv av bostadsrätten under förutsättning att bostadsrätten vid tidpunkten för förvärvet har satts i pant på ett sådant sätt att den vid bristande betalning kan tas i mät för skulden.

3.3.3. Bostadskostnad vid fastighetsinnehav

För ett eget småhus som är inrättat som ett en- eller tvåfamiljshus räknas följande bostadskostnad.

- 70 % av räntor på det i fastigheten nedlagda upplånade kapitalet, efter avdrag för räntebidrag
- 70 % av tomträttsavgäld
- fastighetsskatt
- uppvärmningskostnader och övriga driftskostnader såsom vatten, sotning, renhållning, försäkring och avgift för vägsamfällighet.

För eget småhus på lantbruksenhet som är inrättat som bostad för en eller två familjer räknas kostnader som hör till bostadsfastigheten.

Med bostadsfastighet avses bostadsbyggnad inklusive kringliggande tomt. Från kostnaderna ska dras eventuella hyresintäkter. För flerfamiljshus (mer än två lägenheter) tillämpas Skattemyndighetens bestämmelser.

3.3.4. Bostadskostnad i särskild boendeform

För permanent boende vid särskilda boendeformer i Falköpings kommun tas hyra ut enligt hyreslagens bestämmelser. Vid inflyttning i särskild boendeform tas hyra ut från och med den dagen bostaden ställts till förfogande enligt beslut och varar fram till uppsägningstiden löpt ut.

Skyldigheten att erlægga hyra för hela uppsägningstiden ut kan efter överenskommelse upphöra tidigare om ny hyresgäst enligt beslut tillträder bostaden eller om bostaden ska disponeras för upprustning.

Hyrona i kommunens särskilda boendeformer fastställs i särskild ordning efter förhandling och avtal mellan hyresvärd och hyresgäst (via förhandlingsordning med Hyresgästföreningen).

- Hyra i särskild boendeform begränsas till att högst uppgå till vad som framgår som skälig bostadskostnad för särskilt bostadstillägg enligt 102 kap. 27 § Socialförsäkringsbalken.
- I de fall hyreslagens bestämmelser inte är tillämpliga vid boende i en särskild boendeform, inkl. särskilt boende i elevhem och familjehem utan vård och behandling och stöd- och omvårdnadsboende för vuxna med missbruksproblematik, för personer 18 år eller äldre uttas avgift på högst en tolfedel av 0,5539 gånger prisbasbeloppet.

För korttidsvistelse (avlösning, växel- och korttidsvård) i en särskild boendeform uttas ingen hyra eller boendeavgift.

Av bilaga 2 framgår grundbeloppen och uträkning i aktuellt års prisnivå.

3.3.5. Jämkning av dubbel bostadskostnad

Vid inflyttning i särskild boendeform kan den enskilde få dubbel bostadskostnad innan tidigare hyresavtal upphört. Avser enbart enskilda med bostadskostnad för hyreslägenhet. Enskilda med bostadsrätt eller egen fastighet medges inte jämkning med dubbla bostadskostnader då en del av värdet för bostaden/fastigheten avses kunna täcka eventuella merkostnader.

Om den enskilde inte har råd att betala dubbla bostadskostnaden görs en prövning om ersättning för hyreskostnad av tidigare bostad eller nedsättning av hyran i det särskilda boendet för de merkostnader den enskilde har utöver förbehållsbeloppet. Sådan ersättning eller nedsättning kan normalt beviljas i högst 4 månader.

Vid prövning av ersättning/nedsättning tas hänsyn till den enskildes inkomster och förmögenhet. Finns tillgångar i form av nettoinkomster efter hänsynstagande till förbehållsbelopp (efter avdrag för bostadskostnad) och förmögenhet överstigande ett prisbasbelopp vid tidpunkt före beskedet om inflyttning till särskild boendeform medges inte jämkning med dubbla bostadskostnader.

Jämkning med dubbla bostadskostnader sker med stöd av Lag om vissa kommunala befogenheter, SFS 2009:47, 2 kap.§ 6, Stöd till boende.

4. Avgiftsunderlag

Avgiftsunderlaget beräknas utifrån bestämmelserna i 8 kap 4 § Socialtjänstlagen.

Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelat med lika belopp per månad. Avgiftsunderlaget beräknas utifrån aktuella förvärvs- och kapitalinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen.

Dessutom ska bostadstillägg, särskilt bostadstillägg, boendetillägg och bostadsbidrag anses som inkomst. Vissa inkomster som inte är skattepliktiga i Sverige räknas in, till exempel utländsk inkomst.

Förmögenhet påverkar inte avgiftsunderlagets storlek. Däremot påverkar förmögenhet möjligheten att få nedsatt avgift som kompensation för dubbla boendekostnader.

Handikappersättning räknas ej som inkomst. Vid beräkning av behovet utöver minimibeloppet ska hänsyn tas till att en del utgifter kan finansieras via handikappersättningen.

Skatten beräknas enligt gällande skattelagstiftning. Skatteavdrag för kyrkoavgift görs om den enskilde är medlem i trossamfund och betalar sin avgift via skattsedel. Om kyrkoavgiften skiljer inom kommunen beräknas den genomsnittliga avgiften.

4.1. Beräkning av avgiftsunderlag för makar och sambor

I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster. Detta gäller endast sammanboende som är gifta (inklusive registrerade partner). Underhållsavtal mellan makar saknar betydelse för beräkning av avgiftsunderlaget. För sambor beräknas inkomsterna var för sig, då det inte finns någon lagstadgad underhållsskyldighet dem emellan.

Övriga sammanboende, t ex syskon eller föräldrar och vuxna barn räknas som ensamstående när den avgiftsgrundande inkomsten fastställs.

4.2. Överskott av kapital från försäljning av egen bostad

Överskott i inkomstslaget kapital beräknas utifrån de uppgifter som legat till grund för Skatteverkets beslut om slutlig skatt, för senast möjliga beskattningsår, som har fattats före den period som avgiftsunderlaget avser. Överskott från försäljning av fastighet eller bostadsrätt för eget boende dras av och inberäknas inte i kapitalinkomster.

4.3. Den som saknar egen inkomst

Avgiftsunderlaget ska beräknas utifrån aktuella förvärvs- och kapitalinkomster som är skattepliktiga enligt inkomstskattelagstiftningen. Barn och ungdomar som saknar egna inkomster saknar därmed också avgiftsunderlag och blir därmed ej heller betalningsskyldiga innan den dag de fyller 19 år.

4.4. Förälders ersättningsskyldighet vid placering av barn och ungdomar

För barn och unga under 18 år tar kommunen ut ersättning av föräldrar för vissa omkostnader. Enligt SoL 8 kap. 1 § 2 samt enligt 20 § LSS, är föräldrar skyldiga att i skäligen utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden när deras barn under 18 år vårdas i ett annat hem än det egna. Med begreppet ett annat hem än det egna jämföras såväl familjehem som bostad med särskild service för barn och ungdomar samt korttidshem.

Föräldrar har enligt föräldrabalken underhållsskyldighet för sina barn och är försörjningsskyldiga till dess barnet fyller 18 år eller så länge barnet går i skola, dock längst till barnet fyller 21 år.

När den unge fyllt 18 år upphör föräldrarnas ersättningsskyldighet till kommunen. Kommunen kan alltså **inte** ta ut ersättning under återstoden av gymnasietiden. Föräldrarna har istället en direkt underhållsskyldighet enligt föräldrabalken gentemot den unge, för dennes omkostnader om han eller hon fortfarande går i skola. Ungdomar som inte längre går i skolan när de fyller 18 år betraktas som vuxna, varvid föräldrarnas underhållsskyldighet upphör.

4.5. Insamling av uppgifter

Uppgifter om pensioner och bostadsstöd inhämtas huvudsakligen från Pensionsmyndigheten/Försäkringskassan.

Uppgifter kan även hämtas från Skatteverket. Skatteverket ska på begäran lämna kommunen de inkomst- och förmögenhetsuppgifter som behövs för att fastställa en förälders del i kommunens kostnader för vård av barn. (Förordning 2010:1716).

Uppgifter som ej kan erhållas från dessa myndigheter och övriga uppgifter inhämtas via inkomstförfrågan till den enskilde och dennes make/maka/sambo.

Socialnämnden förbehåller sig rätten att inhämta uppgifter som behövs för handläggningen av ett ärende och vid behov om så medges kontrollera till kommunen inlämnad inkomstförfrågan med berörd myndighet.

5. Avgift för hemtjänst m.m. inom maxtaxa och högkostnadsskydd

5.1. Maxtaxa och högkostnadsskydd

Enligt 8 kap. 5 § SoL får den enskildes avgifter för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter för kommunal hälso- och sjukvård, per månad högst uppgå till en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

Detta omfattar i princip samtliga vård-, omvårdnads- och serviceinsatser som kommunen ger äldre- och funktionshindrade enligt socialtjänstlagen och hälso- och sjukvårdslagen. Av bilaga 2 framgår grundbeloppen och uträkning i aktuellt års prisnivå.

5.2. Hemtjänstavgift m.m.

Med hemtjänst avses insatser oavsett boendeform, d.v.s. både ordinärt och särskilt boende. I hemtjänstbegreppet inberäknas följande insatser.

Till grund för bestämningen av hemtjänstavgift ligger en bestämning av insatsform. Avgifterna för insatser i avsnitt 5.2 läggs samman varje kalendermånad och den enskilde betalar för varje beviljad insats som högst upp till avgiftstaket, en tolfedel av 0,5392 gånger prisbasbeloppet.

5.2.1. Hemtjänst i ordinärt boende

Serviceinsatser är insatser för att klara det ”dagliga livet”, praktisk hjälp så som skötsel av bostaden, städning, tvätt, inköp, ärenden och ledsagning. Kan även benämnas hemliv. Fönsterputs är en särskild insats som betalas separat.

- Avgift per timma för serviceinsatser fastställs till en tolfedel av 0,093 x prisbasbeloppet. Serviceinsatser betalas för antalet utförda timmar per kalendermånad.

Fönsterputsning sker som mest två gånger per år och betalas för varje tillfälle .

- Avgift per tillfälle för fönsterputsning i ordinärt boende/serviceboende: Fastställs till en tolfedel av 0,093 x prisbasbeloppet.

Personlig omvårdnad är insatser för att tillgodose fysiska, psykiska och sociala behov, så som att få hjälp med att äta och dricka samt tillreda vissa måltider, på- och avklädning, förflyttning och promenader, bryta isolering och att känna trygghet. Kan även benämnas personlig vård.

- Avgift per månad för personlig omvårdnad fastställs till en tolfedel av 0,0678 x prisbasbeloppet.

Matdistribution innefattar leverans av huvudmål (lunch) färdiglagad mat. Tillredning av övriga måltider ingår som del i personlig omvårdnad.

- Matdistribution fastställs till en trettiondedel av 0,006 x prisbasbeloppet för varje distribuerad måltid. Avgift betalas för antalet utförda matdistributioner per kalendermånad.

Mat betalas separat enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

Avlösning av anhöriga i hemmet är en särskild hemtjänstinsats.

- Avlösning upp till 12 timmar per månad är avgiftsfri. Outnyttjade timmar kan inte överföras mellan månader. Avlösning utöver 12 timmar per månad betalas inom personlig omvårdnad.

Trygg hemgång är en särskild hemtjänstinsats med rehabiliterande inriktning upp till 14 dagar i den enskildes ordinära bostad vid hemgång från sjukhus.

- Trygg hemgång är avgiftsfri.

För personer med psykiska funktionsnedsättningar som beviljas bistånd för boendestöd erläggs avgift för boendestöd i stället för hemtjänstavgift.

5.2.2. Hemtjänst i särskilt boende

Särskilda boendeformer används som ett samlande begrepp för särskilt boende och bostäder med särskild service. Särskilda boendeformer för äldre enligt 5 kap. 5 § SoL avser särskilt boende för huvudsakligen personer 65 år och äldre, men även yngre personer kan beviljas detta. Bostad med särskild service för personer med funktionshinder avser särskilt boende för personer med funktionsnedsättning som är 64 år och yngre enligt 5 kap. 7 § SoL.

För hemtjänst i särskilt boende ingår samtliga insatser av hemtjänst i form av service och personlig omvårdnad, samt kommunal hälso- och sjukvård, och trygghetslarm i den avgift som uttas.

□ Avgift per månad för hemtjänst i särskilt boende fastställs till en tolftedel av 0,5392 x prisbasbeloppet.

5.2.3. Avgift för makar/sambor

Både för makar och sambor beräknas avgift individuellt även om de bor i samma bostad. Om två sammanboende personer har hemtjänst betalar de var för sig sin avgift i förhållande till den insats var och en har. För gemensamma insatser i hushållet (service) betalar normalt vardera maken/makan/sambon hälften var av avgiften. Övriga insatser betalas av den som får insatsen.

Således ska biståndsbeslut gälla den av makarna/samborna som är i behov av hemtjänstinsats, och avgift ska betalas av den som erhåller insatsen i proportion till insatsens omfattning.

I de fall den ena maken/makan eller sammanboende bor i ett äldreboende och den andra maken/makan eller sammanboende bor kvar i den gemensamma bostaden ska kommunen försäkra sig om att den hemmavarande inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation (SoL 8 kap. 6 §). Om det behövs kan nedsättning av hemtjänstavgiften göras för den som bor i äldreboendet för att den hemmavarande maken/makan eller sambon ska ha medel kvar motsvarande förbehållsbeloppet (minimibeloppet samt bostadskostnaden). Avgiftsnedsättningen beräknas så att makarna/samborna tillsammans har medel motsvarande var sitt minimibelopp och var sin bostadskostnad vid äldreboendet respektive ordinära boendet/servicelägenheten.

5.2.4. Trygghetslarm

Trygghetslarm består av en anordning för den enskilde brukaren varifrån larm kan förmedlas till personal för åtgärdande. Den enskilde abonnerar på insatsen då trygghetslarmet är tillgängligt dygnet-runt.

- Avgift per månad för trygghetslarm i ordinärt boende/~~serviceboende~~:
Fastställs till en tolfedel av 0,0813 x prisbasbeloppet för ensamstående och en tolfedel av 0,04065 x prisbasbeloppet per person för makar/samboende.

5.2.5. Kontaktperson

I särskilda fall kan (ej kvalificerad) kontaktperson beviljas för vuxna 20 år eller äldre enligt socialtjänstlagen för socialt stöd och som hemtjänstinsats. Vid beviljade av kontaktperson inom ramen för LSS uttages ingen avgift.

- Avgift per månad för kontaktperson: Fastställs till en tolfedel av 0,0678 x prisbasbeloppet.

5.2.6. Korttidsvistelse

Avgiftstaxan ska tillämpas för hemtjänstinsatser vid korttidsvistelse inom kommunens särskilda boendeformer. Med tillfälligt boende avses boende där det ges insatser i form av korttidsvård/omvårdnad, växelvård/omvårdnad, avlösningsinsats och motsvarande med tidsbegränsad vistelse och rehabiliterande inriktning.

- Avgift per dygn vid korttidsvistelse i särskilt boende för rehabilitering, växelvård eller avlösning: Fastställs till en trettiondedel av avgiftstaket.

Mat betalas separat enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

Rum med viss möblering upplåts utan någon hyreskostnad.

5.2.7. Dagverksamhet

Avgiftstaxan ska tillämpas vid biståndsinsats i form av dagverksamhet (dagvård). Till grund för bestämningen av avgift vid dagverksamhet ligger en avgift per närvarodag. Dagverksamhet betalas för antalet närvarodagar per kalendermånad.

Dagverksamhet (dagvård):

Avgift per närvarodag för den vård, omvårdnad, träning/rehabilitering och socialt stöd som den enskilde erhåller vid dagverksamheten: Fastställs till en trettiondedel av 0,02025 x prisbasbeloppet. Dagverksamhet betalas för antalet närvarodagar per kalendermånad.

Mat vid dagverksamheten betalas separat enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

Resor till och från dagverksamhet betalas enligt särskild taxa (utanför maxtaxa inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp).

5.2.8. Avgift för boendestöd

Med boendestöd avses i huvudsak bistånd i form av stöd i den dagliga livsföringen för personer med psykiska funktionsnedsättningar. Den som är beviljad boendestöd betalar följande avgift.

Avgift per månad i ordinärt boende och psykosocial dagverksamhet.
Fastställs till en tolftedel av 0,0678 x prisbasbeloppet.

Avgift för hemtjänst, trygghetslarm, korttidsvistelse, kommunal hälso- och sjukvård och annat särskilt beslutat bistånd betalas utöver avgift för boendestöd.

5.2.9 Kommunal hälso- och sjukvård

Avgift för kommunal hälso- och sjukvård uttages av person som skrivits in i kommunal hälso- och sjukvård. Inskrivning sker enligt särskilt beslut.

Person som bedöms ha behov att ta emot sjukvårdande insats av kommunal sjuksköterska, arbetsterapeut och/eller sjukgymnast ska skrivas in i kommunal hälso- och sjukvård. Bedömning inför eventuell inskrivning räknas som utredningsinsats.

Inskrivning gäller också om sjukvårdsinsatsen ges av person till vilken sjuksköterska, arbetsterapeut eller sjukgymnast enligt ovan delegerat (överlåtit) rätten att svara för insatsen.

Av den person som är 20 år eller äldre och inskriven i kommunal hälso- och sjukvård uttages en avgift per månad. Utredningsinsatsen är kostnadsfri. För barn och ungdom under 20 år uttas ingen avgift.

Avgift per månad för kommunal hälso- och sjukvård: Fastställs till en tolfedel av 0,0678 x prisbasbeloppet.

6. Avgifter utanför maxtaxa och högkostnadsskydd

6.1. Matavgifter

Matavgift uttages som en separat avgift inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp för den mat som erhålls för boende i kommunens särskilda boende för äldre och funktionsnedsatta eller andra hem eller stöd- och omvårdnadsboende för vuxna, samt vid korttidsvistelse eller för besökare vid dagverksamhet. I ordinärt boende uttas även matavgift vid matdistribution eller mat serverad istället för matdistribution vid dagcentral/dagaktivitet.

Matavgifter enligt ovanstående fastställs av socialnämnden och är årligen kopplade till förändringar i prisbasbeloppet med tillämpning från och med den 1 januari, som en avgift enligt kommunallagen. Matavgifterna får högst uppgå till kommunens självkostnad för den färdiglagade maten och gäller för följande verksamheter vid följande måltider.

Gällande matavgifter och mattillägg till förbehållsbelopp framgår av bilaga 2.

6.1.1. Matavgift vid särskilt boende/

Erhållande av heldagsmåltider för boende i särskilt boende eller andra hem eller stöd- och omvårdnadsboende för vuxna omfattar frukostmål, lunch/middags-mål, kvällsmål och mellanmål. Avgift för heldagsmat erlaggs som en månadsavgift eller dagavgift vid kortare boendetid.

Vid bortovaro under hel dag görs avdrag för heldagsmåltid. Vid bortovaro från boendet under del av dag medges avdrag för respektive måltid, frukost, lunch/middag och kvällsmål. Respektive måltid ska i föreskriven tid vara avbeställd från kostenheten/köket.

Avgift per månad för heldagsmåltid fastställs till en tolfedel av 0,886 x prisbasbeloppet, vilket delas med 30 dagar för att ange dagsmåltidspriset. Med utgångspunkt från dagsmåltidspriset gäller följande måltidspriser vid avdrag för frånvaro:
Frukost 23,4% av dagsmåltiden

Lunch/middag 43,3% av dagsmåltiden
Kvällsmål 33,3% av dagsmåltiden
För mellanmål medges inget avdrag.

Livsmedel för speciella medicinska ändamål, s.k. sårnärprodukt, ersätter helt eller delvis vanlig mat och används när risk för undernäring föreligger.
Ordinarie matavgift debiteras även när sårnärprodukt ersätter vanlig mat.

Anhöriga eller andra besökare till boende i särskilt boende betalar självkostnadspris för mat som ges via kommunen.

6.1.2. Matavgift vid korttidsvistelse SoL

I samband med en aktivitet enligt SoL eller LSS i form av korttidsvistelse tas det ut en avgift för den mat som serveras.

- Avgift per månad för heldagsmåltid vid korttidsvistelse enligt SoL (inkl. växelvård och avlösning) fastställs till en tolfedel av 0,886 x prisbasbeloppet, vilket delas med 30 dagar för att ange dagsmåltidspriset. För enstaka måltider tas avgift ut enligt följande fördelning.
Frukost 23,4% av dagsmåltiden
Lunch/middag 43,3% av dagsmåltiden
Kvällsmål 33,3% av dagsmåltiden

6.1.3. Matavgift vid korttidsvistelse LSS

- Avgift för måltider vid korttidsvistelse enligt LSS fastställs enligt följande.
Frukost fastställs till en trettiondedel av 0,0126 x prisbasbeloppet.
Lunch fastställs till en trettiondedel av 0,0189 x prisbasbeloppet.
Mellanmål fastställs till en trettiondedel av 0,0126 x prisbasbeloppet.
Kvällsmål fastställs till en trettiondedel av 0,0189 x prisbasbeloppet.

Betalning görs för det antalet måltider som erhålls under månaden.

6.1.4. Matavgift vid dagverksamhet

I samband med en aktivitet enligt SoL eller LSS i form av dagverksamhet (dagvård och daglig verksamhet) tas det ut en avgift för den mat som serveras under varje närvarodag.

- Vid dagverksamhet enligt SoL (dagvård) fastställs avgiften till en trettiondedel av 0,038 x prisbasbeloppet. Betalning görs för det antalet måltider som erhålls under månaden.
- Vid dagverksamhet i form av daglig verksamhet enligt LSS fastställs avgiften till en trettiondedel av 0,03234 x prisbasbeloppet. Betalning görs för det antalet måltider som erhålls under månaden.

6.1.5. Matavgift vid matdistribution

För erhållande av huvudmålet (lunch) vid matdistribution inom hemtjänst i ordinärt boende/serviceboende tas det ut en avgift för varje levererad portion.

- Fastställs till en trettiondedel av 0,038 x prisbasbeloppet. Betalning görs för det antalet portioner som erhålls under månaden.

6.2. Avgift för resor till dagverksamhet

Inom ramen för den enskildes förbehållsbelopp uttages en separat avgift för de resor som den enskilde företar för besök i kommunens dagverksamhet (dagvård och daglig verksamhet). Gällande avgiftsgrunder framgår av bilaga 2.

- Avgift uttages för resa till och/eller från dagverksamhet (dagvård) per närvarodag. Fastställs till en trettiondedel av 0,02025 x prisbasbeloppet. Betalning sker för antalet närvarodagar per kalender-månad upp till ett maximalt belopp som fastställs till en tolfte del av 0,097 x prisbasbeloppet.

För personer som är berättigade till insatsen daglig verksamhet enligt LSS uttas en avgift för resor till och från daglig verksamhet. Det avser resor som utförs av annan i yrkesmässig trafik.

- Avgiften fastställs till en trettiondedel av 0,3323 x prisbasbeloppet.

6.3. Avgift för transport av avlidna

Sveriges kommuner och landsting har i cirkulär 2005:52 ”Underlag för rutiner kring omhändertagande av avlidna”, gjort en redogörelse för hur lagstiftningen skall tolkas. Cirkuläret finns i bilaga 5.

Där kommunen har ett hälso- och sjukvårdsansvar, i kommunens särskilda boendeformer och i viss hemsjukvård, ansvarar kommunen för att den avlidne transporteras till och förvaras i bårhus till dess stoftet kan överlämnas till de anhöriga för kistläggning. Kommunens ansvar upphör när detta har skett.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören.

Kommunen har enligt bestämmelserna i Hälso- och sjukvårdslagen rätt att ta ut avgift i samband med omhändertagande av avlidna. Avgiften ingår inte i den kommunala maxtaxan för äldreomsorg. Det är dödsboet som skall betala denna avgift.

- Avgift för transport av avlidna ska av kommunen tas ut av dödsboet i de fall kommunen ansvarar för transporten. Avgiftens storlek blir den samma som den avgift kommunen blir debiterad av entreprenören för transporttjänsten.

Den entreprenör som anlitas av kommunen för uppgiften ska fakturera kommunen.

7. Avgift för familjerådgivning

Familjerådgivningens uppgift är att genom samtal ge hjälp att bearbeta problem och konflikter i par- och familjerelationer.

- Vid familjerådgivning uttages en avgift som fastställs till en tolfedel av 0,03296 x prisbasbeloppet per besök, redan vid första besöket.

8. Avgift vid stöd- och hjälpinsatser för vuxna

För stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär får kommunen ta ut ersättning för uppehållet av den (ej barn) som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård och behandling vid hem för vård eller boende, familjehem, vuxenboende och liknande. Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär i övrigt medför inget kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren.

- Den ersättning som kommunen tar ut vid stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär för vuxna uppgår till högst 80 kronor per dag.

Detta är en ersättning för uppehälle vars summa fastställs i 6 kap 1 § Socialtjänstförordningen. Om enskild inte betalar fastställd ersättning kan kommunen söka talan om ersättning hos Förvaltningsrätten. Detta regleras enligt 9 kap 3 § SoL och går således inte vidare via kommunens ekonomisystem till inkassobolag.

För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut en skälig ersättning. Avgift ska betalas av den enskilde då denne uppbär bistånd i form av boende genom socialtjänsten som inte innebär ett socialt kontrakt (andrahandskontrakt).

- Den ersättning som kommunen tar ut för stöd- och hjälpinsatser vid hem som i huvudsak tillhandahåller boende uppgår till en trettiondel av 0,08571 x prisbasbeloppet. Ersättningen avser täckning av dygnskostnad.

9. Ersättningar utanför maxtaxa och högkostnadsskydd

9.1 Habiliteringsersättning vid daglig verksamhet

I förarbetena till LSS framgår att kommuner rekommenderas att lämna viss ersättning till deltagare i daglig verksamhet, i form av en

habiliteringsersättning, även kallad HAB-ersättning. Ersättningen ska ses som en stimulans till deltagande i de dagliga arbetsuppgifterna inom daglig verksamhet.

- För deltagande i daglig verksamhet enligt LSS fastställs habiliteringsersättningen till en trettiondedel av 0,03234 x prisbasbeloppet. Ersättning lämnas för antalet närvarodagar under en kalendermånad.

10. Föräldrars ersättningskyldighet vid placering av barn och ungdomar.

Föräldrarnas ersättningskyldighet till kommunen räknas fram enligt bestämmelser som framgår i 6 kap 2-4 §§ Socialtjänstförordningen, där det framgår att ersättningsbeloppet bestäms efter samma grunder som om det gällde att bestämma betalningsskyldighet för var och en av dem enligt 19 kap socialförsäkringsbalken.

- Det belopp som var och en av föräldrarna ska bidra med får högst uppgå till vad som för varje tid motsvarar underhållsstödsbeloppet enligt 18 kap 20 § socialförsäkringsbalken,.

Socialnämnden upprättar ett avtal med föräldrarna. Riktlinjer för beräkning av underhållstöd framgår av Sveriges kommuner och landstings cirkulär 2006:54. Riktlinjer och rutin för beräkning framgår av bilaga 6.

Beslutet om ersättningskyldighet fattas av ansvarig handläggare i enlighet med delegationsordningen. Beslutet kan inte överklagas som förvaltningsbesvär (SoL kap 16 § 3).

11. Avgiftsbefrielse vid frånvaro

11.1. Avgiftsbefrielse av hemtjänstavgift

Avdrag för avgiften för hemtjänst i särskilt boende görs vid frånvaro med 1/30del av avgiften gånger antalet dagar med frånvaro under kalendermånaden.

Avdrag för hemtjänstavgifter i ordinärt boende (personlig omvårdnad och kontaktperson), kommunal hälso- och sjukvård och avgift för boendestöd görs enbart för hel kalendermånad utan insats.

För trygghetslarm görs inget avdrag vid frånvaro.

För avgifter där betalning sker utifrån närvaro (serviceavgift, avgift för matdistribution, dagverksamhet och fönsterputs) görs inget avdrag vid frånvaro.

11.2 Avgiftsbefrielse för övriga avgifter

För övriga avgifter utanför maxtaxan inom ramen för förbehållsbeloppet görs följande avdrag vid frånvaro.

För matkostnad görs avdrag vid frånvaro med 1/30-del av månadsavgiften från och med första frånvarodagen till och med dagen före återkomsten. Särskilt avdrag vid avbeställning av enstaka måltid.

För matavgifter där betalning sker utifrån närvaro (avgift för matdistribution, dagverksamhet och korttidsvistelse) görs inget avdrag vid frånvaro.

Hyra eller hyresavgift i särskild boendeform dras inte av vid frånvaro.

12. Inträde eller utträde under pågående kalendermånad

12.1. Hemtjänstavgift vid in- eller utträde

Vid in- eller utträde under pågående kalendermånad beräknas avgiften för hemtjänst i särskilt boende för motsvarande del av månaden, 1/30-del av avgiften gånger antalet dagar under kalendermånaden.

För hemtjänstavgifter i ordinärt boende (personlig omvårdnad, matdistribution och kontakt-person), dagverksamhet, trygghetslarm och kommunal hälso- och sjukvård och avgift vid boendestöd betalas hel månadsavgift oberoende när in- och utträde sker under en kalendermånad.

Vid dödsfall debiteras hemtjänstavgifter till och med dagen för dödsfallet.

12.2. Övriga avgifter vid in- eller utträde

För övriga avgifter inom ramen för förbehållsbeloppet gäller följande vid in- eller utträde från insats.

Vid in- eller utträde under pågående kalendermånad beräknas matavgift för motsvarande del av månaden, 1/30-del av avgiften gånger antalet dagar under kalendermånaden.

13. Avgiftsbeslut, delegation och överklagande

Avgiftssättning är ett beslut som fattas av socialnämnden. Enligt socialnämndens delegationsordning kan beslutanderätten delegeras till en handläggare.

Avgiftsbeslutet innefattar delbeslut om avgiftsunderlag, förbehållsbelopp, hemtjänstavgift m.m., det som omfattas av beslut enligt SoL 8 kap. 4–9 §§. Alla delbeslut sammanfattas i avgiftsbeslutet.

Avgiftsbeslutet ska delges och förses med en besvärshänvisning enligt förvaltningslagens bestämmelser. Förvaltningslagens bestämmelser om kommunikation ska också tillämpas. De uppgifter om den enskilde som inhämtas från annan, t.ex. försäkringskassans/pensionsmyndighetens datasystem, ska kommuniceras med den enskilde i samband med inkomstförfrågan.

Det individuella avgiftsbeslutet kan överklagas genom förvaltningsbesvär enligt SoL 16 kap. 3 § om det är beslut enligt SoL 8 kap. 4–9 §§. Det avser beslut om avgifter för hemtjänst, boendestöd, dagverksamhet och kommunal hälso- och sjukvård, korttidsvistelse samt hyresavgift där hyreslagen inte är tillämplig. Prövningen gäller både beslutets laglighet och lämplighet.

Den enskilde kan överklaga ett individuellt beslut om

- Avgiftens storlek
- Avgiftsberäkningen
- Beräkningen av individuell del i minimibelopp (höjning/sänkning)
- Beräkningen av avgiftsunderlag

Avgiftssättningen för mat och övriga avgifter som inte omfattas av socialtjänstlagen, samt hyra där hyreslagen är tillämplig kan inte överklagas med förvaltningsbesvär. Hyra enligt hyreslagen kan prövas av Hyresnämnden. Kommunfullmäktiges taxebeslut kan överklagas genom kommunalbesvär enligt kommunallagen. Prövningen gäller beslutets laglighet.

14. Debitering av avgifter m.m.

14.1. Debitering av den enskilde

Debitering av avgifter för hemtjänst, mat, resor och boende som ej omfattas av hyreslagen sker månaden efter den månad man erhöll insatsen. Räkning skickas till den enskilde eller annan som anmälts som räkningsmottagare.

Hyran (i de fall den följer hyreslagen) för särskilt boende betalas i förskott senast sista vardagen i månaden före avsedd månad.

Hyresavgift i de fall hyreslagen inte är tillämplig debiteras enligt samma regler som gäller för hemtjänstavgift.

Räkning under 100 kronor sänds inte ut utan ackumuleras tills beloppet är lägst 100 kronor. Ackumulering sker högst i sex månader, varefter räkning tas bort.

Vid avslut av ett ärende återbetalas ej belopp under 100 kronor.

14.2. Debitering av avgift när kostnaden ersätts av annan än mottagaren av hemtjänst m.m.

När annan än mottagaren av hemtjänst, mat, kommunal hälso- och sjukvård, dagverksamhet, korttidsvistelse m.fl. insatser inom äldre- och handikappomsorgen ska debiteras, som t.ex. ett försäkringsbolag i ett skadeärende, ska avgiften/ ersättningen motsvara kommunens självkostnad, beräknad enligt kommunallagens bestämmelser. Pålägg för overheadkostnader, ej direktförda administrativa kostnader, kan göras med antingen 7 % pålägg som i kommunala sammanhang anses vara en adekvat siffra eller enligt samma regler som kommunen tillämpar i räkenskapssammandraget.

15. Ändring av avgift

Kommunen ska ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar av prisbasbeloppet.

Den enskilde är skyldig att själv informera om ändrade förhållanden som sker under året och som kan påverka beräkningen av förbehållsbelopp, avgiftsunderlag och avgift. När kommunen får in uppgifter om ändrade förhållanden fattas ett nytt avgiftsbeslut.

Ändring av hemtjänstavgiften kan ske på grund av

- Ändrade inkomstförhållanden
- Ändrat beslut om bostadsstöd
- Ändrade familjeförhållanden
- Behov av högre eller lägre förbehållsbelopp
- Ändrade insatser

Om större förändringar, som kan medföra ändrad hemtjänstavgift, inträffar under året ska omräkning ske. Detta gäller dock inte ändrad kapitalinkomst eftersom den baseras på föregående års inkomst.

Omräkning på grund av förändringar görs från och med månaden efter den då förändringen inträffade. Om förändringen avser hela månaden görs den i stället från och med månaden då förändringen inträffade.

Avgiften omräknas alltid en gång per år. Nytt preliminärt avgiftsbeslut görs fr.o.m. 1 januari, vilket fastställs när information om gällande förhållanden erhållits. Omräkning kan ske under året vid ändringar som påverkar avgiften.

Med ändringar avses inte skillnader i antalet tillfällen eller timmar som en insats används under en kalendermånad. Med ändringar avses att insatser tillkommer eller tas bort, samt vid förändringar av inkomster och avgiftsutrymme.

15.1. Retroaktiv rättelse av avgifter

När Försäkringskassan/Pensionsmyndigheten utbetalar retroaktivt bostadsstöd eller retroaktiv pension rättas avgiften retroaktivt från samma tidsperiod.

Rättelse avseende för låg avgift debiteras för tre månader tillbaka om den felaktiga uppgiften beror på att den enskilde lämnat felaktiga uppgifter eller inte lämnat uppgifter alls.

Om för hög avgift debiterats och felet beror på kommunen kan återbetalning av avgiften ske för tid upp till 10 år.

16. Omräkning av belopp

De belopp i dessa föreskrifter som är kopplade till prisbasbeloppet (pbb) omräknas varje år. Belopp avrundas till närmast heltal kronor.

De belopp som i dessa föreskrifter ej är kopplade till lagstiftning eller prisbasbeloppet kan beslutas om justering av socialnämnden med giltighet från angiven tidpunkt.

17. Särskild prövning

Socialnämnden kan inom ramen för dessa föreskrifter utfärda tillämpningsföreskrifter. När särskilda skäl föreligger kan socialnämnden när det är förenligt med gällande lagstiftning besluta att helt eller delvis sätta ned en avgift.

Denna kommunala författning ersätter författning, KFS 2018:13.

Socialtjänstlag (2001:453)

SFS nr: 2001:453

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2001-06-07

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:738

Övrig text: Rättelseblad 2002:1039 har beaktats.

8 kap. Avgifter

1 § Stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär medför inte kostnadsansvar för den enskilde vårdtagaren. Kommunen får dock, utom beträffande barn, ta ut ersättning för uppehållet av den som på grund av missbruk av alkohol, narkotika eller därmed jämförbara medel får vård eller behandling i ett hem för vård eller boende eller i ett familjehem. Regeringen meddelar föreskrifter om den högsta ersättning som får tas ut för varje dag. För andra stöd- och hjälpinsatser får kommunen ta ut skälig ersättning.

Om ett barn genom socialnämndens försorg får vård i ett annat hem än det egna, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader enligt grunder som regeringen föreskriver. Socialnämnden får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

Bestämmelserna i första stycket gäller inte i fråga om tjänster för vilka avgift har bestämts enligt 2 §.

2 § Kommunen får enligt grunder som kommunen bestämmer ta ut skäliga avgifter som inte överstiger kommunens självkostnader i följande fall:

1. familjerådgivning,
2. verksamhet för barn och unga enligt 5 kap. 1 § som inte är stöd- och hjälpinsatser av behandlingskaraktär,
3. föräldrautbildning inför adoption,
4. hemtjänst,
5. dagverksamhet,
6. bostad i sådant särskilt boende som avses i 5 kap. 5 § andra och tredje styckena eller 7 § tredje stycket och som inte omfattas av 12 kap. jordabalken, och
7. annan liknande social tjänst.

I fråga om avgifter för hemtjänst, dagverksamhet och bostad i särskilt boende finns ytterligare bestämmelser i 3-9 §§. *Lag (2018:1724)*.

3 § Med prisbasbelopp avses i detta kapitel prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken. *Lag (2010:1284)*.

4 § Med avgiftsunderlag avses den inkomst som den enskilde kan antas komma att få under de närmaste tolv månaderna, fördelad med lika belopp per månad.

Inkomsten ska beräknas med tillämpning av 102 kap. 29 § 1, 2, 4 och 5 socialförsäkringsbalken. Vid tillämpning av 102 kap. 29 § 4 balken ska dock endast sådan inkomst som avses i 97 kap. 13 § första stycket 1 medräknas. Som inkomst ska även räknas bostadsbidrag enligt 96-98 kap., särskilt bostadstillägg enligt 102 kap. 26 § och boendetillägg enligt 103 a-103 e kap. samma balk. En kommun kan i sitt taxebeslut bestämma att inkomsten ska beräknas på ett sätt som är mer fördelaktigt för den enskilde.

I fråga om makar ska den enskildes inkomst anses utgöra hälften av makarnas sammanlagda inkomster. *Lag (2011:1518)*.

5 § Den enskildes avgifter får

1. för hemtjänst och dagverksamhet, tillsammans med avgifter som avses i 17 kap. 8 § första stycket 1 och 2 hälso- och sjukvårdslagen (2017:30), per månad uppgå till högst en tolfedel av

0,5392 prisbasbelopp,

2. för bostad i särskilt boende per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5539 prisbasbelopp. *Lag (2017:613)*.

6 § Avgifterna enligt 5 § får inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs skall kommunen dessutom försäkra sig om att omsorgstagarens make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation. Om avgifterna baseras på den enskildes betalningsförmåga skall avgiftsunderlaget beräknas enligt 4 §. *Lag (2001:847)*.

7 § Kommunen ska bestämma den enskildes förbehållsbelopp genom att beräkna den enskildes levnadskostnader, utom boendekostnaden, med ledning av ett minimibelopp. Boendekostnaden ska beräknas för sig och läggas till minimibeloppet. För sådan boendekostnad som anges i 5 § ska dock inget förbehåll göras.

Minimibeloppet ska, om inte annat följer av 8 §, alltid per månad utgöra lägst en tolfedel av

1. 1,3546 prisbasbelopp för ensamstående, eller

2. 1,1446 prisbasbelopp för var och en av sammanlevande makar och sambor.

Minimibeloppet enligt första stycket ska täcka normalkostnader för livsmedel, kläder, skor, fritid, hygien, dagstidning, telefon, hemförsäkring, öppen hälso- och sjukvård, tandvård, hushållsel, förbrukningsvaror, resor, möbler, husgeråd och läkemedel. *Lag (2018:1894)*.

8 § Kommunen ska höja minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde på grund av särskilda omständigheter varaktigt har behov av ett inte oväsentligt högre belopp än det som anges i 7 § andra stycket.

Kommunen får minska minimibeloppet i skälig omfattning om den enskilde inte har en kostnad för en sådan post som anges i 7 § tredje stycket därför att

1. kostnaden ingår i avgiften för hemtjänst och dagverksamhet,

2. kostnaden ingår i avgiften eller hyran för bostad i särskilt boende, eller

3. posten tillhandahålls kostnadsfritt.

Kommunen får dock inte minska minimibeloppet med anledning av att den enskilde omfattas av sådan avgiftsfrihet som avses i 17 kap. 3 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). *Lag (2017:47)*.

9 § Kommunen skall ändra en avgift om något förhållande som påverkar avgiftens storlek har ändrats. Avgiften får ändras utan föregående underrättelse, om ändringen beror på förändringar i prisbasbeloppet.

En ändring av avgiften skall gälla från och med månaden efter den månad då anledning till ändring har uppkommit. En ändring av avgiften skall dock gälla från och med den månad under vilken de förhållanden har uppkommit som föranleder ändringen, om förhållandena avser hela den månaden. *Lag (2001:847)*.

Hälso- och sjukvårdslag (2017:30)

SFS nr: 2017:30

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 2017-02-09

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:648

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

17 kap. Avgifter

Uttag av avgifter

1 § Vårdavgifter och avgifter med anledning av att patienter uteblir från avtalade besök får tas ut enligt grunder som regionen eller kommunen bestämmer. Patienter som omfattas av en regions eller en kommuns ansvar för hälso- och sjukvård enligt 8 kap. 1-3 §§ respektive 12 kap. 1 och 2 §§ och 14 kap. 1 § ska behandlas lika.

Första stycket gäller inte i den mån annat är särskilt föreskrivet. *Lag (2019:973).*

2 § Regionen får för sluten vård fastställa avgiftsnivåer i olika inkomstintervall och besluta om vilka regler om nedsättning av avgiften som ska gälla. Avgiften för sluten vård får för varje vård dag uppgå till högst 0,0023 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat nedåt till närmaste tiotal kronor. *Lag (2019:973).*

3 § Av patienter som är 85 år eller äldre får vårdavgifter och andra avgifter för sådan vård och sådana förbrukningsartiklar som avses i 6 § inte tas ut.

4 § Har upphävts genom *lag (2017:616).*

5 § Avgiften tas ut av patientens förmyndare om patienten är under 18 år när vården ges eller patienten uteblir från ett avtalat besök. Om det finns flera förmyndare svarar de solidariskt för avgiften. Avgiften får tas ut av den underårige om det finns särskilda skäl.

Högekostnadsskydd för avgifter till regioner

6 § För den enskilde får följande poster tillsammans under ett år, räknat från det första tillfälle då avgift betalats, uppgå till högst 0,025 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken, avrundat nedåt till närmaste femtiotal kronor, eller det lägre belopp som bestämts av regionen:

1. vårdavgifter som avser öppen vård enligt denna lag i andra fall än som avses i 8 § första stycket 1,
2. avgifter för förbrukningsartiklar som avses i 8 kap. 9 §, och
3. avgifter för tandvård som avses i 8 a § tandvårdslagen (1985:125).

Vid beräkning av avgiftsbefrielse enligt första stycket ska även sådana avdrag som har gjorts enligt 7 § andra stycket lagen (2013:513) om ersättning för kostnader till följd av vård inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet medräknas. *Lag (2019:973).*

7 § Har en förälder eller föräldrar gemensamt flera barn under 18 år i sin vård, får barnen gemensamt avgiftsbefrielse när kostnaderna för avgifter och gjorda avdrag enligt 6 § sammanlagt uppgår till det belopp som avses där. Sådan avgiftsbefrielse gäller även för barn som under den tid som avses i 6 § fyller 18 år.

Med förälder avses även familjehemsförälder. Som förälder räknas även den med vilken en förälder stadigvarande sammanbor och som är eller har varit gift med eller har eller har haft barn med föräldern.

Högekostnadsskydd för avgifter till kommuner

8 § För den enskilde får avgifter för följande poster tillsammans per månad uppgå till högst en tolfedel av 0,5392 prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken:

1. vård enligt 12 kap. 1 eller 2 § eller 14 kap. 1 §,
2. förbrukningsartiklar enligt 12 kap. 6 §, och
3. hemtjänst och dagverksamhet enligt 8 kap. 5 § socialtjänstlagen (2001:453).

Avgifterna får dock inte uppgå till ett så stort belopp att den enskilde inte förbehålls tillräckliga medel av sitt avgiftsunderlag för sina personliga behov och andra normala levnadskostnader (förbehållsbelopp). När avgifterna fastställs, ska kommunen dessutom försäkra sig om att den enskildes make eller sambo inte drabbas av en oskäligt försämrad ekonomisk situation.

Vid beräkning av avgiftsunderlag och förbehållsbelopp enligt andra stycket ska 8 kap. 3, 4, 7 och 8 §§ socialtjänstlagen tillämpas. *Lag (2017:616)*.

Lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade

FS nr: 1993:387

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 1993-05-27

Ändrad: t.o.m. SFS 2021:737

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Avgifter m.m.

18 § Av dem som enligt beslut av Försäkringskassan är berättigade att få assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken får avgift för personlig assistans tas ut inom ramen för sådan ersättning. *Lag (2010:480).*

19 § Skäliga avgifter för bostad, fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter får tas ut av dem som har hel allmän ålderspension, hel sjukersättning eller hel aktivitetsersättning enligt socialförsäkringsbalken eller annan inkomst av motsvarande storlek, enligt de grunder som kommunen bestämmer. Avgifterna får dock inte överstiga kommunens självkostnader. Kommunen ska se till att den enskilde får behålla tillräckliga medel för sina personliga behov. *Lag (2010:480).*

20 § Om någon som är under 18 år får omvårdnad i ett annat hem än det egna med stöd av denna lag, är föräldrarna skyldiga att i skälig utsträckning bidra till kommunens kostnader för omvårdnaden. Kommunen får i sådana fall uppbära underhållsbidrag som avser barnet.

20 a § Inspektionen för vård och omsorg får ta ut en avgift för ansökningar om tillstånd enligt 23 §. *Lag (2018:1155).*

21 § I andra fall än som anges i 18--20 §§ får avgifter eller ersättning för kostnader inte tas ut för insatser enligt denna lag

Förordning (1993:1090) om stöd och service till vissa funktionshindrade

SFS nr: 1993:1090

Departement/myndighet: Socialdepartementet

Utfärdad: 1993-10-07

Ändrad: t.o.m. SFS 2019:1015

Ändringsregister: [SFSR \(Regeringskansliet\)](#)

Avgifter m.m.

5 § Föreskrifterna i 6 kap. 2 - 4 §§ socialtjänstförordningen (2001:937) om föräldrars skyldighet att bidra till kommunens kostnader för ett barns vård i ett annat hem skall gälla även när ett barn får vård i ett annat hem med stöd av lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade. Förordning (2001:938).

6 § Vid bedömningen av den enskildes personliga behov enligt 19 § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade skall även beaktas kostnader på grund av funktionshindret som inte täcks på annat sätt.

Bilaga 2

Årliga beloppsberäkningar utifrån prisbasbeloppsförändringar

Kopia av årlig beräkningsmall.

Årliga beloppsberäkningar utifrån prisbasbeloppsförändringar				
Prisbasbelopp	48 300	Avser år	2022	
Typ av belopp	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
Förbehållsbelopp				
Schablonbelopp				
Ensamstående 65+ år	1,3546	5 452 kr	Per månad	3.2.1.
Makar/sambo 65+ år	1,1446	4 607 kr	Per månad	3.2.1.
Ensamstående -64 år	1,4902	5 998 kr	Per månad	3.2.2.
Makar/sambo -64 år	1,2592	5 068 kr	Per månad	3.2.2.
Höjning schablonbelopp				
Tillägg matbistånd	I minimibelopp	Tilläggsbelopp	Period	
Särskilt boende/korttid SoL				
Heldagsmåltid	2 470 kr	1 096 kr	Per månad	3.2.2.1.
Heldagsmåltid	82 kr	37 kr	Per dag	3.2.2.1.
Frukost	19 kr	9 kr	Per portion	3.2.2.1.
Lunch	36 kr	16 kr	Per portion	3.2.2.1.
Kvällsmål	27 kr	12 kr	Per portion	3.2.2.1.

Ordinärt boende				
Matdistribution	36 kr	25 kr	Per portion	3.2.2.1.
Sänkning schablonbelopp				
Särskilt boende/korttid SoL	Regel % av PP	Avdragsbelopp	Period	
Förbrukningsvaror	0,02521	101 kr	Per månad	3.2.2.2.
Hemutrustning	0,03529	142 kr	Per månad	3.2.2.2.
Elkostnad	0,063	254 kr	Per månad	3.2.2.2.
Bostadskostnad särskilt boende	Regel % av PP	Belopp	Period	
Hyreslagen, 102 kap. 27 § SFB				
Max för ogift		6 620 kr	Per månad	3.3.4.
Max för gift		3 310 kr	Per månad	3.3.4.
Hyra om hyreslagen ej tillämpas	0,5539	2 229 kr	Per månad	3.3.4.
		74 kr	Per dygn	3.3.4.

Avgifter	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
<i>Avgifter inom maxtaxa</i>				
<i>och högkostnadsskydd</i>				
Maxtaxa	0,5392	2 170,28 kr	Per månad	5.1.
Ordinärt boende				
Hemtjänst, service	0,093	374 kr	Per timma	5.2.1.
Fönsterputsning	0,093	374 kr	Per tillfälle	5.2.1.
Personlig omvårdnad	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.1.
Matdistribution	0,006	10 kr	Per leverans	5.2.1.

Avlösning < 12 timmar	0	0 kr	Per månad	5.2.1.
Avlösning > 12 timmar	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.1.
Trygg hemgång	0	0 kr	Per månad	5.2.1.
Trygghetslarm	0,0813	327 kr	Per hushåll	5.2.4.
Trygghetslarm makar	0,04065	164 kr	Per person	5.2.4.
Kontaktperson	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.5.
Korttidsviseelse	0,5392	72 kr	Per dygn	5.2.6.
Dagverksamhet	0,02025	33 kr	Per dag	5.2.7.
Boendestöd	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.8.
Kommunal hälso- och sjukvård	0,0678	273 kr	Per månad	5.2.9.
Särskilt boende				
Hemtjänst	0,5392	2 170 kr	Per månad	5.2.2.
<i>Avgifter utanför maxtaxa</i>				
<i>och högkostnadsskydd</i>				
Matavgifter	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
Särskilt boende				
Heldagsmåltid	0,886	3 566 kr	Per månad	6.1.1.
Heldagsmåltid	0,886	119 kr	Per dag	6.1.1.
Frukost	23,4% av heldag	28 kr	Per portion	6.1.1.
Lunch	43,3% av heldag	51 kr	Per portion	6.1.1.
Kvällsmål	33,3% av heldag	40 kr	Per portion	6.1.1.
Korttid Sol				
Heldagsmåltid	0,886	3 566 kr	Per månad	6.1.2.
Heldagsmåltid	0,886	119 kr	Per dag	6.1.2.
Frukost	23,4% av heldag	28 kr	Per portion	6.1.2.
Lunch	43,3% av heldag	51 kr	Per portion	6.1.2.
Kvällsmål	33,3% av heldag	40 kr	Per portion	6.1.2.

Korttidvistelse LSS				
Frukost	0,0126	20 kr	Per portion	6.1.3.
Lunch	0,0189	30 kr	Per portion	6.1.3.
Mellanmål	0,0126	20 kr	Per portion	6.1.3.
Kvällsmål	0,0189	30 kr	Per portion	6.1.3.

Matavgifter	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
Dagverksamhet SoL	0,038	61 kr	Per portion	6.1.4.
Daglig verksamhet LSS	0,03234	52 kr	Per portion	6.1.4.
Matdistribution lunch	0,038	61 kr	Per portion	6.1.5.
Resor	Regel % av PP	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
Dagverksamhet SoL	0,02025	33 kr	Per dag	6.2.1.
Dagverksamhet SoL, max	0,097	390 kr	Per månad	6.2.1.
Daglig verksamhet LSS	0,3323	535 kr	Per månad	6.2.2.
HAB-ersättning	0,03234	52 kr	Per dag	7.1.
Familjerådgivning	0,03296	133 kr	Per besök	8.
Stöd- och hjälpinsatser vid hem				
som i tillhandahåller boende	0,08571	345 kr	Per dygn	9.
Föräldrars ersättningsskyldighet	Åldersintervall	Belopp	Period	Avsnitt i riktlinje
vid placering av barn och	> 11 år	1 573 kr	Per månad	
ungdomar enl. SFB 18 kap. 20 §	11-15 år	1 723 kr	Per månad	
	< 18 år	2 073 kr	Per månad	10.

Pensionsmyndighetens författningssamling

ISSN 2000-4745

Föreskrifter om ändring i Pensionsmyndighetens föreskrifter (2014:11) om uppskattning av kostnader för en bostads uppvärmning, hushållsel och övrig drift vid beräkning av bostadskostnad;

beslutade den 12 november 2018.

Med stöd av 3 § första stycket 3 förordningen (2009:1175) med vissa bemyndiganden för Pensionsmyndigheten föreskrivs följande.

1 § Denna författning tillämpas vid beräkning av bostadskostnad i samband med prövning av rätt till bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd enligt socialförsäkringsbalken.

2 § Kostnader för en bostads uppvärmning och för uppvärmning av vatten beräknas schablonvis för år på följande sätt för län och kommuner enligt bilaga till denna författning.

Zon I 207 kronor per kvadratmeter bostadsyta

Zon II 182 kronor per kvadratmeter bostadsyta

Zon III 172 kronor per kvadratmeter bostadsyta

Zon IV 157 kronor per kvadratmeter bostadsyta

Om den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften för en bostad omfattar kostnader för uppvärmning av bostaden men däremot inte avgift för uppvärmning av varmvatten, ska varmvattenkostnaden beräknas schablonvis till 56 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år.

Om den avtalade hyran eller fastställda årsavgiften för en bostad inte omfattar kostnader för uppvärmning av bostaden men däremot avgift för uppvärmning av varmvatten, ska avdrag från schablonen göras med 56 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år. (PFS 2018:10)

3 §

1 Kostnader för en bostads hushållsel som ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till 4,57 kronor per kvadratmeter bostadsyta och månad, dock högst till 548 kronor i månaden. Kostnader för en bostads vattenförbrukning som inte ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till 57 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år.

Kostnader för sophämtning som inte ingår i den avtalade hyran respektive fastställda årsavgiften beräknas schablonvis till 19 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år. (PFS 2018:10)

4 § Driftskostnader för ett småhus, förutom uppvärmningskostnader, såsom kostnader för vatten och avlopp, sophämtning, underhåll och försäkringar, beräknas schablonvis till 227 kronor per kvadratmeter bostadsyta och år. (PFS 2018:10)

Dessa föreskrifter² träder i kraft den 28 november 2014 och tillämpas på bostadskostnad som avser tid från och med den 1 januari 2015.

Dessa föreskrifter³ träder i kraft den 28 november 2015 och tillämpas på bostadskostnad som avser tid från och med den 1 januari 2016.

Dessa föreskrifter⁴ träder i kraft den 30 november 2018 och tillämpas på bostadskostnad som avser tid från och med den 1 januari 2019.

På Pensionsmyndighetens vägnar
DANIEL BARR

Martina Irving
(Juridikavdelningen)

Zon I

Jämtlands län

Dalarnas län: Malungs och Älvdalens kommuner

Norrbottnens län

Värmlands län: Torsby kommun

Västerbottnens län utom Nordmalings, Robertsfors och Umeå kommuner

Västernorrlands län: Sollefteå och Ånge kommuner

Zon II

Gävleborgs län

Dalarnas län utom Malungs och Älvdalens kommuner

Värmlands län utom Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstads, Kils,

Kristinehamns, Säffle och Torsby kommuner

Västerbottnens län: Nordmalings, Robertsfors och Umeå kommuner

Västernorrlands län utom Sollefteå och Ånge kommuner

Västmanlands län: Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommuner

Örebro län: Hällefors, Karlskoga, Lindesbergs, Ljusnarsbergs och

Nora kommuner

Zon III

Hallands län: Hylte kommun

Jönköpings län

Kalmar län utom Borgholms och Mörbylånga kommuner

Kronobergs län

Stockholms län

Södermanlands län

Uppsala län

Värmlands län: Forshaga, Grums, Hammarö, Karlstads, Kils,

Kristinehamns och Säffle kommuner

Västmanlands län utom Fagersta, Norbergs och Skinnskattebergs kommuner

Västra Götalands län utom Göteborgs, Härryda, Kungälv, Lysekils,

Munkedals, Mölndals, Partille, Orusts, Sotenäs, Stenungsunds,

Strömstads, Tanums, Tjörns, Uddevalla och Öckerö kommuner

Örebro län utom Hällefors, Karlskoga, Lindesbergs, Ljusnarsbergs

och Nora kommuner

Östergötlands län

Zon IV

Blekinge län

Gotlands län

Hallands län utom Hylte kommun

Kalmar län: Borgholms och Mörbylånga kommuner

Skåne län

Västra Götalands län: Göteborgs, Härryda, Kungälv, Lysekils, Munkedals,

Mölndals, Partille, Orusts, Sotenäs, Stenungsunds, Strömstads,

Tanums, Tjörns, Uddevalla och Öckerö kommuner

Cirkulärnr: 2005:52
Diariernr: 2005/1287
Handläggare: Per-Olov Nylander
Avdelning: Avd för vård och omsorg
Sektion/Enhet: Sektionen vård och socialtjänst
Datum: 2005-06-01
Mottagare: Kommunstyrelsen
Stadsdels- eller kommunalnämnd
Socialnämnd
Äldre- och omsorgsnämnd
Landsting-/regionkansli
Länsförbunden

Underlag för rutiner kring omhändertagande av avlidna

1. Inledning

Enligt 1 § hälso- och sjukvårdslagen (1982:763) HSL innefattas i hälso- och sjukvård att ta hand om avlidna. Kommunerna har ansvar för att ta hand om dem som avlider i särskilda boendeformer (18 § 1 st. HSL) samt i vissa landsting/regioner även dem som avlider i ordinärt boende i den omfattning som framgår av de avtal som tecknats om övertagande av hemsjukvårdsansvaret i ordinärt boende (18 § 3 st. HSL) I övriga fall ansvarar landstingen.

I lagens 2d § slås fast att när någon avlidit ska hälso- och sjukvårdens uppgifter fullgöras med respekt för den avlidne. De åtgärder i samband med ett dödsfall som måste vidtas och inte kräver medverkan av läkare skall utföras av den huvudman som har ansvaret för hälso- och sjukvården i det enskilda fallet. Kroppen skall således tas om hand på ett värdigt sätt av respektive sjukvårdshuvudmans personal, vare sig det sker hos kommun eller landsting. De efterlevande ska visas hänsyn och omtanke. Den avlidnes kultur och religion ska beaktas. Landstingen eller kommunerna ansvarar för förvaring av avlidna i avvaktan på kistläggning och bisättning. (SOSFS 1996:29).

Hälso- och sjukvårdens ansvar upphör när kroppen lämnats ut för kistläggning eller motsvarande, beroende av traditioner i olika trosinriktningar.

Ordet bisättning definieras som kistläggning och svepning av den avlidne samt transport av kista till förvaringsutrymme för begravning. Vi har valt att inte använda ordet bisättning p.g.a. detta ord har fått olika innebörd i olika delar av landet. I stället används endast ordet kistläggning.

Det finns inget legalt hinder för att andra, t ex församlingar eller begravningsbyråer att tillhandahålla bårhus.

För närmare information om fördelningen av ansvaret för hälso- och sjukvården i boendeform eller bostad enligt SoL, LSS m.m. mellan kommuner och landsting hänvisas till Svenska Kommunförbundets cirkulär 2003:82.

2. Dödsbevis och intyg om dödsorsak

Enligt lagen om kriterier för bestämmande av människans död (1987:269) skall en läkare i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet fastställa att döden har inträtt. Socialstyrelsens har givit ut föreskrifter och allmänna råd (SOSFS1987:32) om kriterier för bestämmande av en människas död. En ny för-fattning väntas utkomma inom kort och som ska gälla från och med 1 juli 2005. Vidare skall enligt begravningslagen (1990:1144) ett intyg om dödsfallet (dödsbevis) och ett intyg om dödsorsaken utfärdas av en läkare. Den läkare som fastställt att döden har inträtt är enligt samma lag skyldig att så snart det kan ske göra an-mälan till polismyndigheten om förhållandena är sådana att en rättsmedicinsk obduktion eller annan rättsmedicinsk undersökning behövs. Om det finns skäl för en sådan undersökning skall dödsbeviset lämnas till polismyndigheten. I andra fall skall dödsbeviset lämnas till skattemyndigheten som utfärdar ett intyg om att stof-tet får gravsättas eller kremeras.

3. Generella rutiner kring omhändertagande av avlidna m.m.

Landsting och kommuner ska i samarbete lokalt skapa en tydlig ansvarsfördelning för de åtgärder som behöver vidtas i samband med dödsfall. Verksamhetschef för hälso- och sjukvården ansvarar för att lokalt anpassade rutiner finns och att anhöriga underrättas då ett dödsfall skett (förordning (1996:933) om verksamhetschef inom hälso- och sjukvården). Det är angeläget att all berörd personal ges en god information om gällande bestämmelser och kompletterande lokala rutiner (SOSFS 1996:29).

I den kommunala hälso- och sjukvården har den medicinskt ansvariga sjuksköterskan ansvar för att det finns behövliga direktiv och instruktioner för sjukvårds-verksamheten samt att personalen inom kommunens hälso- och sjukvård har den kompetens som behövs (SOSFS 1997:10).

Den avlidne skall omhändertas av sjukvårdshuvudmannens personal på ett värdigt sätt, de anhöriga visas respekt och omtanke och olika trosinriktningar skall huvud-sakligen få sina önskemål i samband med dödsfallet tillgodosedda.

Bedömer läkare att klinisk eller rättsmedicinsk obduktion är nödvändig övergår ansvaret till landstinget, eller i förekommande fall till polisen, som transporterar kroppen till obduktionslokal, oavsett var dödsfallet inträffat. Efter obduktion transporteras kroppen till bårhus. Transporterna ska ske utan kostnad för dödsboet.

3.1 Ansvar vid dödsfall på landstingenssjukvårds inrättningar

Landstinget ansvarar för att kroppen transporteras till och förvaras i bårhus till dess den kan överlämnas för kistläggning till de anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen. Detta gäller också i de fall landstinget

har upp-handlat vårdplatser på enskilda vårdinrättningar. I dessa fall bör det regleras i avtalet vem som ska ombesörja transporten. Landstingets ansvar upphör när kroppen har utlämnats för kistläggning.

3.2 Ansvar vid dödsfall i ordinärt boende i hemlandstinget där landstinget har hemsjukvårdsansvar

Avlider patienten i ordinärt boende eller anhörigs hem, även sommarstuga eller dylikt, har läkare ansvar för att behövliga intyg utfärdas och skickas till rätta instanser.

Landstinget ansvarar för att kroppen transporteras till och förvaras i bårhus till dess kistläggning kan äga rum. Landstingets ansvar upphör när kroppen lämnas ut för kistläggning.

Vid dödsfall i ordinärt boende kan det ibland vara lämpligt att den döde får vara kvar i sitt hem till dess kistläggning kan ske.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att landstinget berörs. Landstingets ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören. När anhöriga gör nu beskrivet val ska landstinget klargöra för dem när landstingets ansvar upphör och vad beslutet innebär. I dessa fall ska transportören fakturera dödsboet. Anhörigas val samt vidtagna åtgärder ska dokumenteras i patientjournalen.

3.3 Ansvar vid dödsfall på allmän plats

I de fall personen avlider på allmän plats och läkare samt polis vidtagit regelmässiga åtgärder, förs kroppen regelmässigt till en landstingsdriven sjukvårdsinrättning. Landstinget ansvarar för dessa transporter.

3.4 Ansvar vid dödsfall utanför hemlandstinget

Avlider någon som är remitterad till sjukvård utanför hemlandstinget ansvarar hemlandstinget för transport av stoftet till bårhus i hemlandstinget. Detta skall ske utan kostnader för dödsboet.

Avlider någon på sjukvårdsinrättning utanför hemlandstinget utan att vara remitterad dit eller remitterad enligt s.k. valfrihetsremiss, eller på annan plats utanför hemlandstinget, svarar anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen för att kroppen transporteras till bårhus.

3.5 Ansvar vid dödsfall inom kommunens särskilda boendeformer

När en person avlider i en sådan boendeform eller bostad som avses i 5 kap 5 § 2 st. och 5 kap 7 § 3 st. samt 7 kap 1 § 2 p. socialtjänstlagen skall en läkare konstatera dödsfallet och utfärda behövliga intyg.

Kommunen ansvarar för att den avlidne transporteras till och förvaras i bårhus till dess stoftet kan överlämnas till de anhöriga för kistläggning. Kommunens ansvar upphör när detta skett.

Vid dödsfall i särskilt boende kan det ibland vara lämpligt att den döde får vara kvar där till dess kistläggning kan ske.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören. När anhöriga gör nu beskrivet val ska kommunen klargöra för dem när kommunens ansvar upphör och vad beslutet innebär. I dessa fall ska transportören fakturera dödsboet. De anhörigas val samt vidtagna åtgärder ska dokumenteras i patientjournalen.

3.6 Ansvar vid dödsfall i ordinärt boende med kommunalt hemsjukvårdsansvar

Avlider patienten i ordinärt boende har läkare ansvar för att behövliga intyg utfärdas och skickas till rätta instanser.

För att kommunen skall ha ansvar för omhändertagandet av avlidna i ordinärt bo-ende krävs att detta uttryckligen angetts i överenskommelse mellan kommun och landsting. Annars ligger ansvaret kvar på landstinget. Parterna bör klargöra i av-talet vad som gäller för personer som inte får hemsjukvård från kommunen.

Kommunen skall, om man enligt avtal övertagit ansvaret, se till att kroppen transporterats till och förvaras i bårhus till dess kistläggning kan äga rum. Kommunens ansvar upphör när kroppen lämnas ut för kistläggning.

Vid dödsfall i ordinärt boende kan det ibland vara lämpligt att den döde får vara kvar i sitt hem till dess kistläggning kan ske.

Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen kan givetvis välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I detta fall uppstår ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen berörs. Kommunens ansvar upphör när kroppen på de anhörigas uppdrag lämnas ut till transportören. När anhöriga gör nu beskrivet val ska kommunen klargöra för dem när kommunens ansvar upphör och vad beslutet innebär. I dessa fall ska transportören fakturera dödsboet. De anhörigas val samt vidtagna åtgärder ska dokumenteras i patientjournalen.

Bedömer läkare att klinisk eller rättsmedicinsk obduktion är nödvändig övergår ansvaret till landstinget som transporterar kroppen till obduktionslokal och därefter till bårhus. Kommunens ansvar upphör i samband härmed.

3.7 Ansvar vid dödsfall i enskild verksamhet

I de fall privat vård utförs på entreprenad av landsting eller kommun, bör ombesörjande av transporten regleras i avtal. Sjukvårdshuvudmannen har ansvaret för att detta sker.

I de fall en person avlider i privat vård, som ej finansieras med offentliga medel, har den privata vårdgivaren ansvar för att ta hand om den avlidna enligt HSL.

3.8 Ansvar vid dödsfall utanför Sverige

Avlider en svensk medborgare eller annan med permanent uppehållstillstånd i Sverige, utanför Sveriges gränser ansvarar dödsboet för att transporten av den avlidna kroppen.

3.9 Ansvar vid utländsk medborgares dödsfall

Avlider utländsk medborgare utan uppehållstillstånd i Sverige svarar vederbörandes dödsbo eller annan, till exempel försäkringsbolag, för kostnaderna för transport av stoftet och övrigt omhändertagande.

4. Avgifter till kommuner och landsting

Bestämmelser om vårdavgifter i 26 § hälso- och sjukvårdslagen medger att lands-ting och kommuner få ta ut avgifter i samband med omhändertagande av avlidna. Om sjukvårdshuvudmannen väljer att ta ut avgift för denna tjänst måste avgiften fastställas på samma sätt som övriga avgifter, det vill säga i respektive fullmäktige. Avgiften ingår inte i landstingens högkostnadsskydd eller den kommunala max-taxan för äldreomsorg. Det är dödsboet som ska betala denna avgift.

Den entreprenör som sjukvårdshuvudmannen har anlitat för uppgiften ska således fakturera kommunen/landstinget, och inte dödsboet, för sina kostnader.

Anhöriga kan givetvis, som framgått ovan (3.2, 3.5 och 3.6), välja att själva ta över ansvaret och beställa transport till bårhus. I dessa fall inträder ett avtalsförhållande och ett betalningsansvar direkt mellan dödsboet och transportören, utan att kommunen/landstinget berörs. I dessa fall ska transportören fakturera dödsboet.

5. Upphandling av transporter

Landsting och kommun ska upphandla transporttjänsten enligt gällande lagstiftning om den inte utförs i egen regi. Om avtal finns avropar landstingets eller kommunens personal tjänsten i samband med dödsfallet. Ett avtal måste således finnas mellan transportören, vanligtvis en begravningsentreprenör, och lands-tinget/kommunen. Fakturan från entreprenören ska tillställas beställaren d.v.s. kommunen eller landstinget.

6. Övriga transporter

Inte i något fall har hälso- och sjukvården ansvar för att transportera stoftet från bårhus till lokalen för förvaring och visning eller ceremonilokal. Anhöriga, närstående eller annan som ordnar med begravningen är ansvarig för detta.

Aktuella författningar:

Hälso- och sjukvårdslag (1982:763)

Socialtjänstlag (2002:453)

Lag om kriterier för bestämmande av en människas död (1987:269)

Begravningslag (1990:1144)

Lag (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdsområdet

Förordning (1998:1513) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område

Förordning (1996:933) om verksamhetschef inom hälso- och sjukvården

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (1987:32) om kriterier för bestämmande av en människas död

Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (1996:29) om vissa åtgärder inom hälso- och sjukvården vid dödsfall

Socialstyrelsens allmänna råd (1997:8) om verksamhetschef inom hälso- och sjukvården

Socialstyrelsens allmänna råd (1997:10) om medicinskt ansvarig sjuksköterska i kommunernas hälso- och sjukvård

Sveriges Kommuner och Landsting

Avd för vård och omsorg

Sektionen vård och socialtjänst

Ellen Hyttsten

Margaretha Spjuth

Bilaga 5

Cirkulärnr:	20:52
Diariernr: 2	0/01637
Handläggare:	Mikael Mattsson Flink
Ämnesord:	Social omsorg
Avdelning:	Vård och omsorg
Sektion/Enhet:	Sektionen för socialtjänst
Extern medverkan:	
Datum:	2020-12-15
Mottagare:	Socialnämnd
	Individ- och familjeomsorg
	Funktionsnedsättning LSS
Rubrik:	Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar m.m. för år 2021
Ersätter:	
Bilagor:	

Sammanfattning

Cirkuläret syftar till att ge stöd och vägledning för handläggare och beslutsfattare i kommuner gällande handläggningen av ärenden som rör familjehemsvård. Eftersom det är generella rekommendationer bör de ses som ett stöd för utvecklande av kommunens egna riktlinjer för handläggningen av dessa ärenden.

I cirkuläret finns även tabeller med aktuella belopp för arvode och omkostnader för år 2021.

<https://skl.se/tjanster/merfranskl/cirkular/cirkular/2018/ersattningarochvillkorvidfamiljehemsvardavbarnungaochvuxnavardnadsoverflyttningarmmforar2019.25941.html>

CIRKULÄR 20:52

Vård och omsorg
Mikael Mattsson Flink

Socialnämnd
Individ- och familjeomsorg
Funktionsnedsättning LSS

Ersättningar och villkor vid familjehemsvård av barn, unga och vuxna, vårdnadsöverflyttningar m.m. för år 2021

Cirkuläret syftar till att ge stöd och vägledning för handläggare och beslutsfattare i kommuner gällande handläggningen av ärenden som rör familjehemsvård. Eftersom det är generella rekommendationer bör de ses som ett stöd för utvecklande av kommunens egna riktlinjer för handläggningen av dessa ärenden.

I cirkuläret finns även tabeller med aktuella belopp för arvode och omkostnader för år 2021.

SKR har bestämt att höjning av omkostnadsersättningen med 130 kronor per månad och uppdragstagare ska tas bort helt. Anledningen är att Skatteverket har beslutat att denna ersättning är en form av skattekompensation då det bara är kostnader som överstiger 5 000 kr som är skattemässigt avdragsgilla. Om uppdragsgivaren (socialnämnden) betalar ut en sådan ersättning bedöms den som skatte- och avgiftspliktig ersättning. Uppdragstagaren kommer inte heller medges avdrag för ersättningen. För mer information se Skatteverkets hemsida.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) har inte möjlighet att ge råd avseende ersättningar i enskilda ärenden. Råd och stöd ges däremot avseende mer generella frågeställningar.

SKR:s rådgivning är enbart avsedd för företrädare för kommunen vilket innebär att privata företag inte omfattas av SKR:s rådgivning. Familjehem kan inte konsultera SKR utan hänvisas till berörd kommun.

Tidigare års cirkulär finns att hämta under cirkulär på hemsidan www.skr.se

Sveriges Kommuner och Regioner
Avdelningen för Vård och omsorg

Åsa Furén-Thulin